

У име јубилеја

ПОВОДОМ СЕДАМДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ ЖИВОТА И ДУГОГОДИШЊЕГ
НАУЧНОГ РАДА ПРОФЕСОРА И АКАДЕМИКА ПЕТРА СТЕВАНОВИЋА

Нећемо говорити о укупном научном раду академика Петра Стевановића, професора Рударско-геолошког факултета у Београду, иако је то уобичајено приликом јубилеја. Његов главни научни допринос је на пољу геологије и он је несумњиво велики, о чему, уосталом, сведочи његов академски степен. Географи се често сусрећу са резултатима његових истраживања из геологије, на њих они ослањају своја изучавања. Но срећна је околност што укупна ангажованост академика и професора Петра Стевановића превазилази пространо поље геологије, што га прекидљива и обилато запљускује и домен географије. Управо о том географском делу доприноса академика Петра Стевановића осећамо дужност и обавезу да проговоримо поводом овог његовог јубилеја.

Петар Стевановић је рођен у селу Баћевцу 16. јуна 1914. године. Основну школу је завршио у месту свог рођења, а гимназију у Београду. У Београду студира геолошко-минералошку групу наука коју завршава 1937. год. Докторску дисертацију је одбранио у Москви, у Геолошко-истраживачком институту „Ордо-никидзе“ 1948. год., („Доњи плиоцен Србије и суседних области“). За дописног члана САНУ је изабран 27. маја 1952, а за редовног 16. децембра 1965. године.

Петар Стевановић је од свих геолога највише био члан комисија географских докторских дисертација. Он тиме, на неки начин, сноси понајвећу одговорност за неопходна знања из геологије тих „својих“ доктора географских наука. Али он је и својим чланцима о геолошким особинама наших предела, штампаним у географским научним и научностручним часописима, и непосредно унео та сазнања међу географије. У скоро сваком геоморфолошком раду који се односи на Шумадију не могу се заобићи геолошке студије Петра Стевановића а да се вишеструко не цитирају. Па чак и тамо где се ти његови радови изричито не наводе, многи резултати геоморфолошких истраживања добрим делом почивају на идејним основама његових радова: на њима су они изоштравани, проверавани и уобличавани.

Посебно је академик Петар Стевановић задужно географу оснивачем Одбора за крас и спелеологију. Иницијативу је, доиста, био покренуо генерал и академик Гојко Николиш. Као првасходно војног стручњака генерала Николиша су највише интересовали подземни светови првенствено за војноодбрамбене сврхе. Тој корисној иницијативи академика Петар Стевановић је дао шире димензије: упутио је предлог САНУ за оснивање одбора за проучавање укупног крашког феномена са становишта географије, геологије, биологије, археологије, општегаришних одбране и заштите, који је и прихваћен. У овом одбору сарађују искусни научни радници поменутих струка, који су већ својим прелиминарним научним прилозима доказали велики и многоструки научни значај краса. Тако је, захваљујући академику Петру Стевановићу, отпочела једна аномалија, чак апсурд, да Југославија, која је по природи земља „класичног краса“, земља са огромним крашким богатством и изврсним обиљем и разноврсношћу крашких појава нема институцију која ће ове феномене научно изучавати са мултидисциплинарног становишта. Оно што су географи осећали као прегрешност, а за коју нису имали снаге да је остваре, успешно је прихватио академик Петар Стевановић, не географ, већ геолог, иако се његове претежне снагају у домену географије. Његово широко познавање краса дошло је овде до пуног, плодносног изражаја.

Академик Петар Стевановић је у два мандата био председник Одбора за крас и спелеологију. Предлог да буде доживотни председник Одбора он је одбио с њему својственом скромношћу.

Иницијатива академика Петра Стевановића је дуги низ година прихваћена у Географском институту „Јован Цвијић“: он је члан његовог Одбора одакле стиче увид у научну делатност Института и његов рад.

Успех је ово приближавање географији академика Петра Стевановића почето и подстакнуто дружењем са академиком Петром Јовановићем, географом и оснивачем Географског института и његовим дугогодишњим директором. Можда је то само подстицај, почетни импулс, али главна снага која га је привукла географији је свакако његова личност, његова структура, осећај јединства и међусобног прожимања сродних, повезаних дисциплина и широк и многострук научни интерес којим се до крајњих дубина и завршних изданака научних проблема. Иницијативни духа географи имају да захвале што је геолог Петар Стевановић њихов угледни сарадник. Својим свеукупним радом у географији академика Петар Стевановић је израдио широк и плодан међу двеју братских наука: географије и геологије. Нека му је овај јубилеј седамдесетогодишњица. Нека је овенча још дугим годинама плодног живота и рада.

Радован Ршумовић